

Den 8. september 2020

Notat vedr. øget antibiotikaforbrug til svin i første halvdel af 2020

Det Veterinærmedicinske Råd har på sit møde 19. august 2020 vurderet de seneste oplysninger om svinesektorens forbrug af antibiotika og medicinsk zink i perioden 1. januar – 30. juni 2020. Fødevarestyrelsen har oplyst til Rådet, at der ses en øgning på 7 pct. i ordineringen af antibiotika til svin i 1. halvår 2020 sammenlignet med 1. halvår 2019. Stigningen er sket i en periode, hvor forligskredsen bag Veterinærforlig III på anbefaling fra Det Veterinærmedicinske Råd har sat en politiske målsætning, som indebærer, at der for årene 2019, 2020, 2021 og 2022 skal ske en reduktion i antibiotikaforbruget med 2+2+2+2 pct. i alt 8 pct. beregnet med udgangspunkt i forbruget i 2018 – målt i kilo aktivt antibiotika.

Det Veterinærmedicinske Råds samlede vurdering

Rådet vurderer, at hvis den observerede udvikling i de to første kvartaler af 2020 fortsætter året ud, vil reduktionsmålene for 2020 næppe kunne nås. Det Veterinærmedicinske Råd anerkender, at reduktionsmålet for 2019, det første år i perioden for den nye målsætning, lå 2,7 pct. under forbruget i 2018, men hvis reduktionsmålet i periodens 2. år (2020) ikke nås, anser Rådet det for tvivlsomt, om det samlede mål kan nås ved den 4-årige periodes udløb, med mindre nye initiativer iværksættes. Rådets anbefaling til nye initiativer fremgår længere nede i dokumentet.

Rådet vil vurdere, om der er behov for yderligere tiltag, når data for 2020 foreligger, og halvdelen af den periode, som den politiske målsætning omhandler, dermed er gået. I den forbindelse vil rådet også drøfte, om rådet finder det mere hensigtsmæssigt, at målsætningen fastsættes afhængig af produktionens størrelse fremfor det faste mål for antibiotikaforbruget, som det er fastsat på nuværende tidspunkt. Rådet følger i øvrigt fortsat udviklingen i antibiotikaforbruget meget tæt baseret på Fødevarestyrelsens løbende opgørelser.

Rådet overvejer revision af eksisterende værktøjer, herunder Gult-kort ordningen, men på baggrund af Dansk Veterinær Konsortiums vurdering af det europæiske lægemiddelagenturs nye anbefalinger (AMEG-rapporten), mener Rådet ikke, at en revurdering af vægningen i Gult kort-ordningen samt en opdatering af Fødevarestyrelsens vejledning om ordinerings af antibiotika til svin, er nødvendig på nuværende tidspunkt. Arbejdet med en revurdering af Gult-kort ordningen fremskyndes således ikke, men påbegyndes af Rådet ultimo 2020 og afsluttes, når resultatopgørelser (bl.a. produktionsdata og antibiotikaforbrug) for 2020 er kendt. I disse overvejelser inddrages tillige FN's 17 klimamål og EUs nye Farm-to-Fork-strategi, hvori der stilles krav om, at antibiotikaforbruget i EU skal reduceres med 50 pct. inden 2030.

Rådet anbefaler følgende nye initiativer

- at myndighederne fokuserer både på besætningsejere med antibiotikaforbrug over gennemsnittet og praktiserende dyrlæger, som ordinerer relativt, forholdsmæssigt store mængder af antibiotika. Det skal undersøges, om der er sammenhæng mellem et mindre antal dyrlægers store ordinerer af antibiotika og evt. særlige driftsformer i de svinebesætninger, som de pågældende dyrlæger har rådgivningsaftaler med. Denne benchmarking vil kunne medføre en udgiftskrævende supervision og samtidig udpege dyrlæger med et afvigende ordinationsmønster og/eller som rådgivere for et meget stort antal besætninger.
- Rådet foreslår, at opgørelser over forbrugsmønstre, herunder benchmarking af besætninger og dyrlæger, gøres tilgængelige for besætningsejere og praktiserende dyrlæger med henblik på forbedret rådgivningsindsats og øget effektivering af indsatser til reduktion af antibiotikaforbruget.
- at Fødevarestyrelsen over for erhverv og dyrlæger tydeliggør, at de danske regler vedr. udlevering, opbevaring og anvendelse af antibiotika indebærer et privilegium med betydelige frihedsgrader og fleksibilitet i forhold til andre sammenlignelige landes regler, og at der med friheden følger krav til bl.a. registrering.
- at erhvervets organisationer gennemfører en informations- og hygiejnekampagne rettet mod svineproducenter og med specifikt fokus på reduktion af antibiotikaforbrug og awareness-skabelse hos dyrlæger og producenter. Rådet opfordrer herunder erhvervet og dyrlægerne til at gøre brug af Rådets anbefalinger vedr. ”God klinisk praksis”.
- at Fødevarestyrelsen snarest gør det muligt for dyrlægerne at rådgive besætningsejerne om afkortning af den anviste behandling, jf. rådets anbefaling herom. Rådet anbefaler dette velvidende, at der kommer nye regler på dette område den 28. januar 2022, hvorefter behandlingsperioden, der er angivet i det enkelte lægemiddels produktresumé, skal følges uden mulighed for afkortning.

Rådets overvejelser

Der synes ikke at være en entydig forklaring på det øgede antibiotikaforbrug i første halvår 2020. Rådet har spurgt Landbrug & Fødevarer samt Den Danske Dyrlægeforening, om disse organisationer har en mulig forklaring på det øgede forbrug.

Det Veterinærmedicinske Råd baserer sine anbefalinger på en række overvejelser om det forøgede forbrug af antibiotika, herunder at

- a. der kan have været betydelige udbrud af antibiotikabehandlingskrævende sygdom blandt svin i perioden
 - Det er således kendt og anført i svar fra Den Danske Dyrlægeforening, at der har været udbrud af PRRS med mulige, sekundære, bakterielle følgeinfektioner.
 - Den Danske Dyrlægeforening anfører tillige, at der er set øgede problemer med infektioner med *Streptococcus suis*, herunder meningitis, i efteråret 2019 og i de første vinter måneder af 2020.

- Den Danske Dyrlægeforening anfører herudover, ”at udlevering af ikke-registrerede vacciner og især autovacciner ikke er fuldt oppe at køre på Statens Serum Institut. Det har betydet, at det har været nødvendigt at øge antibiotikaforbruget i en række besætninger.”
- b. produktionen af svin er steget og stiger fortsat som følge af øget efterspørgsel og stigende kødpriser
 - Landbrug & Fødevarer anfører i sit svar, at der for hele 2020 forventes en stigning i produktionen på 4,3 pct., heri inkluderet at antallet af slagtesvin forventes at stige med 1,2-1,3 mio. stk.
 - Landbrug & Fødevarer anfører tillige, at det ikke kan udelukkes, at den positive udvikling i noteringen hen over foråret 2020 har medført, at en række ældre stalde er taget i brug til produktion. En del af disse stalde har formentlig en lavere standard end nyere stalde, og det kan være årsag til et øget behov for behandling af fx infektioner i en periode.
 - c. Rådet bemærker, at den øgede produktion af svin formentlig ikke alene kan forklare det øgede forbrug i antibiotika.
 - d. Rådet bemærker, at der er ikke evidens for, at nogle af de skitserede scenarier enkeltvis bærer hovedansvaret for det øgede forbrug, idet der kan være tale om samspil mellem en eller flere faktorer.
 - e. svineproducenterne kan have anvendt en øget mængde antibiotika uden hensyntagen til den pålagte, samlede, kollektive reduktion på 8 pct. over den fireårige periode. Reduktionsmålet er et kollektivt krav, der kan derfor ikke ventes lige stor grad af entusiasme i de enkelte bedrifter eller hos de enkelte dyrlæger.
 - f. i 2020 har der været og er fortsat leveringsproblemer med en del medicinske præparater til brug i praksis, hvilket i nogle tilfælde måske har resulteret i et mindre hensigtsmæssigt valg af antibiotika i forhold til den almindelige praksis.
 - g. antibiotikaforbruget i dansk svineproduktion nåede i 2019 det hidtil laveste niveau.
 - h. Rådet forudser nødvendigheden af en markant, erhvervsdrevet indsats for at få reduceret forbruget af zink indtil den fuldstændige udfasning i 2022, herunder en aktiv indsats for at afbøde et potentielt øget forbrug af antibiotika, der måtte være i udsigt som følge heraf.
 - i. der forventes resultater af betydelige forskningsindsatser rettet mod medicinsk zink, antibiotikaforbrug og driftsformer i svineproduktion, som er i gang lige nu, herunder også projekter, som ikke er direkte afledt af Veterinærforlig III.

Rådet har udbedt sig følgende til sit videre arbejde

- a. at Fødevarestyrelsen til brug for Rådet opgør data over anvendelsen af antibiotika og lægemiddelzink til forskellige aldersgrupper af svin og til forskellige diagnoser så tæt på real time som muligt. Styrelsen skal vurdere, om erhvervet (bl.a. godkendte, diagnostiske laboratorier; besætningsejere og dyrlæger) kan levere produktions-/resultatdata i en form, som direkte kan indgå i Fødevarestyrelsens datafiler med henblik på en mere præcis måde at opgøre forbruget af antibiotika på i forhold til produktionens størrelse og sammensætning.

- b. at Fødevarestyrelsen til brug for Rådet arbejder med beregningsmetoder, der muliggør, at man kan følge forbruget per dyr i forhold til produktionsstørrelsen og hurtigere end nu. Der bør produceres estimater baseret på bl.a. data leveret fra svine sektoren, indtil de endelige data foreligger i den årlige DANMAP-rapport (der er op til 1½ år forskudt).
- c. at Fødevarestyrelsen til brug for Rådet snarest forestår en kortlægning af igangværende forskningsprojekter rettet mod minimering af antibiotikaforbruget og forbrug af medicinsk zink til produktionsdyr med henblik på en scenarievurdering i Det Veterinærmedicinske Råd.
- d. at det afklares, om det i dag er muligt at opnå mængderabat på indkøb af antibiotika og i givet fald, om det er muligt at afskaffe rabatten mhp. at reducere forbruget.